

156. Keskiviikkona 1 päivänä joulukuuta 1993

kello 21.50

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi tasavallan presidentin palkkiosta 4697

Hallituksen esitys n:o 253

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13
Suuren valiokunnan mietintö n:o 5

2) Ehdotukset laeiksi lapsilisälain ja tuloverolain muuttamisesta, kansaneläkelain 62 §:n väliaikaisesta muuttamisesta, vuodelta 1994 suoritettavasta vakuutetun sairauksivakuutusmaksusta sekä asumistukilain 5 §:n muuttamisesta 4699

Hallituksen esitys n:o 75

Lakialoitteet n:ot 24 ja 26

Toivomusaloitteet n:ot 188, 210 ja 213

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 46

Esitellään:

3) Ed. Sasin ym. lakialoite n:o 56 laiksi tuloverolain muuttamisesta sekä laiksi ennakkoperintälain 31 §:n muuttamisesta ... 4701

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Pesälä.

Nimenhuudon sijasta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon, sekä edustajat Lehtosaari ja Näsi.

Ilmoitusasia:

Hallituksen esityksen n:o 243 peruuttaminen

S. Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime marraskuun 26 päivästä saapunut samalle päivälle päivätty, edustajille nyt jaettu hallituksen kirjelmä, jolla peruutetaan eduskunnalle annettu hallituksen esitys n:o 243 laiksi alkoholijuomaverosta.

Työjärjestyksen 54 §:n mukaan on peruutuksen tapahtuessa asian käsittely lopetettava. Eduskunta päättäneen antaa peruutuksen tiedoksi valtiovarainvaliokunnalle, jonka valmisteltavana puheena oleva esitys on. Eduskunta päättäneen antaa peruutuksen tiedoksi myös sosiaali- ja terveysvaliokunnalle, joka on antanut asiasta lausuntonsa valtiovarainvaliokunnalle.

Hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi tasavallan presidentin palkkiosta

Jatkettu toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 253

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13

Suuren valiokunnan mietintö n:o 5

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 5, josta ilmenee, että suuri valiokunta asian käsittelemään ehdottaa lakiehdotuksen 1 §:n hyväksyttäväksi perustuslakivaliokunnan mietinnössä ehdotetussa muodossa. Eduskunnan on nyt päätettävä, hyväksyykö se suuren valiokunnan ehdotuksen vai pysyykö se aikaisemmassa päätöksessään.

Keskustelu:

Ed. Moilanen: Herra puhemies! Ehdotan, että eduskunta pysyisi aikaisemmassa päätöksessään eli että palkkion määrä olisi 450 000 markkaa.

Ed. Laine: Herra puhemies! Minä kannatan ed. Moilasan tekemää ehdotusta ja perustelen mielipiteeni seuraavasti.

Perustuslakivaliokunnan hankkima selvitys Ranskan, Itävallan ja Irlannin presidenttien vuosipalkkioista osoitti, että Suomen taso hyvin vastaa näiden maiden presidenttien palkkiota. Kun Suomessa palkkio on veroton ja muualla verollinen, niin tämä vain osoittaa Suomessa aineellisen arvon olevan huomattavasti korkeamman.

Viimeksi tasavallan presidentin palkkiota korotettiin 50 prosentilla. Hallitus ei ole tuonut mitään ehdotuksia eläkeläisten, työttömien ja muiden indeksien korotuksista, vaan eduskunta päinvastoin eilen leikkasi näitä korotuksia.

Herra puhemies! Perustelut riittävät. Kannatan siis ed. Moilasan tekemää ehdotusta.

Ed. Rätty: Arvoisa puhemies! Minua ihmettyttää, että vaikka eduskunnan enemmistön tahto tuli selkeästi esille, että presidentin palkkaa ei koroteta, niin sitten suuri valiokunta juntaa edustajansa sen taakse, että presidentin palkkaa korotettaisiin. En hyväksy tätä käytäntöä ja kannatan esitystä, että presidentin palkka olisi 450 000 markkaa. Minusta on moraalitonta aikana, jolloin meillä on puoli miljoonaa työttöntä, suurin lama, tässä tilanteessa nimenomaan esittää presidentille palkankorotusta.

Ed. Mäkelä: Arvoisa puhemies! Kannatan erittäin suurella lämmöllä ed. Moilasan tekemää esitystä, että presidentin palkkiota ei nosteta. Ed. Pekka Rätty sanoi varsin hyvät perustelut, miksei pitäisi. Siksi, että monet kansalaiset näkevät nälkää, ovat Pelastusarmeijan leipä- ja soppajonoissa. Kukaan ei puhu heidän perusturvaansa liittyvien etuisuuksien korotuksista eikä eläkeläisten eikä muidenkaan etuisuuksien korotuksista. Minun mielestäni tämä on häski ja moraaliton esitys, ja paheksun sitä tapaa, jolla tätä on täällä käsitelty. Pidän pelkkänä pelleilynä, että tällaista asiaa vatvotaan suuren valiokunnan ja istuntosalin väliä. Oltaisiin yhtä innokkaita puolustamaan eläkeläisten ja köyhien etuisuuksia, niin silloin tästä tulisikin jotain. Itse en missään tapauksessa hyväksy tätä esitystä.

Ed. Stenius-Kaukonen: Herra puhemies! Eilen kun poistettiin eläkeläisiltä indeksikorotukset, niin kansanedustajilla tuntui olevan sen verran häveliäisyyttä, että eivät kehdanneet korottaa presidentin palkkiota 24 prosentilla. Mutta kun on nukkunut yön yli ja päivä on vaihtunut, niin tuntuu siltä, että tänä päivänä mielet ovat muuttuneet. Onko teillä se käsitys, että eläkeläiset olisivat unohtaneet sen, että heiltä on viety vaatimattomat 1,6 prosentin indeksikorotukset kansaneläkkeistä ja 2,8 prosentin korotukset työeläkkeistä, ja nyt voidaan presidentin palkkio korottaa? On todella ihmeellistä, jos päätös tämän päivän äänestyksessä muuttuu siitä, mikä se eilen oli. Suuri valiokunta on jo päätöstä muuttanut, mutta toivon, että täysistunto palauttaa sen kannan, mikä meillä oli eilen. Onneksi täältä on paljon hallituspuolueiden edustajia poissa. Hallitusryhmät eivät ehkä ole pystyneet paimentamaan joukkojansa riittävästi.

Valtiovarainministeri Viinanen: Herra puhemies! Olisin toivonut, että yön aikana järki olisi sentään voittanut ja asiat osataan asettaa oikeaan mittakaavaan. Kyllä tällä maalla on resurssit hoitaa tämän kokoinen presidentin palkkio ja täytyy olla. Tämä keskustelu ei kyllä ole kenellekään eduksi. Kannatan ehdottomasti sitä, että palkkio nostetaan hallituksen esityksen mukaiseksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Moilanen ed. Laineen kannattamana ehdottanut, että eduskunta päättäisi pysyä aikaisemmassa päätöksessään.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voittaa, on eduskunta päättänyt pysyä aikaisemmassa päätöksessään.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 87 jaa- ja 74 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 37. (Ään. 5)

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotukset laeiksi lapsilisälain ja tuloverolain muuttamisesta, kansaneläkelain 62 §:n väliaikaisesta muuttamisesta, vuodelta 1994 suoritettavasta vakuutetun sairausvakuutusmaksusta sekä asumistukilain 5 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 75

Lakialoitteet n:ot 24 ja 26

Toivomusaloitteet n:ot 188, 210 ja 213

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 46

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 46. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. U. Anttila: Arvoisa puhemies! Tästä asiasta käytiin ensimmäisen käsittelyn yhteydessä perusteellinen keskustelu. Niinpä tässä yhteydessä ehdotan, että ensimmäisen ja toisen lakiehdotuksen käsittelyn pohjaksi otettaisiin III vastalauseen mukaiset lakiehdotukset.

Lapsilisän suuruuden osalta tämä merkitsee sitä, että lapsilisä ensimmäisen lapsen osalta olisi 700, toisen 600, kolmannen 912 ja neljännen ja sitä seuraavan 1045 markkaa ja että yksinhuoltajan ensimmäinen lapsi saisi suuremman korotuksen kuin toinen ja myöhemmät.

Toisen lakiehdotuksen eli tuloverolain osalta tämä merkitsisi sitä, että kirkolla ei olisi oikeutta kantaa yhteisöveroa.

Ed. Stenius - Kaukonen: Herra puhemies! Kun äsken äänestettiin presidentin palkkion korottamisesta, niin nyt äänestetään lapsiperheiden tuen heikentämisestä 400 miljoonalla markalla. Tämä ei tunnu kiinnostavan tiedotusvälineitä, vaikka tämä koskee noin 1 100 000:ta lasta.

Herra puhemies! Ehdotan, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin II vastalauseeseen sisältyvät lakiehdotukset.

Ne tarkoittavat ensiksikin sitä, että lapsilisää maksettaisiin 18 ikävuoteen saakka. 17-vuotiaita tahansa aiotaan ottaa kaikki yhteiskunnan tuki pois. Ainoastaan opintotuki olisi mahdollista enää tässä ikäluokassa. On käsittämätöntä, että tällainen esitys on voinut läpäistä valiokunnan käsittelyn kaikkien muiden paitsi vasemmistoliiton tuella.

Ehdotamme, että lapsilisän määrä ensimmäiseltä lapselta on 700 markkaa, koska juuri tässä ryhmässä ovat kaikkein vaikeimmassa asemassa olevat nuoret perheet. Monilapsisissakin perheissä on aina ensimmäinen lapsi, joten tämä hyödyttää kaikkia.

Herra puhemies! Tuloverolain osalta ehdotamme, että elatusvelvollisten vähennys tehtäisiin kunnallisverosta, koska se hyödyttäisi myös pienituloisia, esimerkiksi työttömyysturvan peruspäivärahan varassa olevia elatusvelvollisia. On vaikea ymmärtää myös sitä, että vain suurempituloisia elatusvelvollisia halutaan suosia. Ei tätä olisi ollut mitenkään vaikea tässä vaiheessa muuttaa.

Ed. Hautala: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Ulla Anttilan tekemää ehdotusta.

Ed. Skinnari: Herra puhemies! Ehdotan, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin I vastalauseen mukaiset lakiehdotukset. Siinä ensimmäisen lapsen lapsilisä olisi 700 markkaa kuukaudessa ja toisen lapsen 600 markkaa kuukaudessa. Yksinhuoltajakorotus olisi 250 markkaa, kuten yksinhuoltajat ovat esittäneet.

Tämän sosialidemokraattien esityksen kustannusvaikutus on se, mitä kahden vuoden aikana tänä vuonna ja ensi vuonna tullaan lapsiperheiltä yhteensä ottamaan pois eli käytännössä noin miljardi markkaa.

Ed. Ojala: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Stenius-Kaukosen tekemää ehdotusta.

Haluan vielä lisäksi huomauttaa, että 1—2-lapsisia perheitä on valtaosa lapsiperheistä, 83 prosenttia perheistä on 1—2-lapsisia perheitä. Näin ollen vasemmistoliiton ehdotus, joka on II vastalauseessa, turvaisi parhaiten nimenomaan näiden perheiden edut huonontamatta silti monilapsisten perheidenkään etuja.

Edelleen totean, että esityksessämme myöskään yksinhuoltajien kohdalla ei oteta käyttöön ns. yhteisen jääkaapin periaatetta, joka merkitsisi sitä, että tarvitaan jälleen kontrollisysteemi, kun käydään katsomassa, asuuko yksinhuoltaja jonkun toisen aikuisen henkilön kanssa vai ei.

Ed. Pisto: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kannatan ed. Skinnarin tekemää ehdotusta.

Haluan korostaa sitä, että samoin kuin vasemmistoliitto me painotamme ensimmäisen lapsen osuutta, koska meidän näkemysemme on sen kaltainen, että ensimmäinen lapsi on kallein, eikä

sen kaltainen, kuten keskustan edustajat valiokunnassa sanoivat, että ensimmäiset lapset saavat kaikki tavaransa sukulaisilta ja omaisilta. Valitettavasti näin ei ole kaikkien kansalaisten osalta.

Sosiaali- ja terveysministeri **H u u h t a n e n** : Arvoisa puhemies! Tiedän, että kaikillakin budjettilailla on kiireinen aikataulu, mutta hallituksen sisällä näemme vielä tilanteen siten, että tarvitsemme hieman lisää aikaa. Tästä syystä pyydän asian pöydälle.

Toinen varapuhemies : Mihin istuntoon, ministeri Huuhtanen?

P u h u j a : Arvoisa puhemies! Huomiseen istuntoon.

Ed. Z y s k o w i c z : Arvoisa herra puhemies! Hallituksen piirissä ja hallituksen ja hallituspuolueiden eduskuntaryhmien kesken on aivan viime aikoinakin vielä käyty keskusteluja, jotka sivuavat myös käsillä olevaa asiaa mahdollisesti. Sen vuoksi kannatan ministeri Huuhtasen tekemää pöydällepanoehdotusta.

Toinen varapuhemies : Kun on tehty ehdotus asian pöydälle panemisesta ja ehdotusta on kannatettu ja kun pöydällepano keskeyttäisi asian asiallisen käsittelyn, kehotan seuraavia puhujia ilmaisemaan käsityksensä pöydällepanoehdotuksesta.

Keskustelu pöydällepanoehdotuksesta:

Ed. O. O j a l a : Arvoisa puhemies! Kun täällä aikaisemmin päivällä puhuin, viittasin vuoden 1957 jarrutuskeskusteluun, jota eduskunnassa käytiin silloin SKDL:n toimesta, kun hallitus ei aikonut maksaa lakisääteisesti toista lapsilisää. Totesin kuitenkin, että meidän tarkoituksemme ei ole täällä tehdä jarrutuskeskustelua, mutta mielenkiintoista onkin nyt se, että ministerit ovat tätä jarruttamassa.

Arvoisa puhemies! Minusta on vähän irvokasta, että tässä vaiheessa, kun asiaa on pohdittu valiokunnassa pitkään, hallitukselta on pyydetty useaan otteeseen esityksiä, on hieman parannettu, salissa yks kaks täysin yllättäen tullaan esittämään pöydällepanoa. Kyllä tämä on tämän hallituksen surkeimpia näytelmiä. (Toinen varapuhemies koputtaa) — Arvoisa puhemies! Minä tie-

dän, että nyt puhutaan pöydällepanosta. Mutta tämä on vakava asia. (Naurua) Me olemme vakavissamme tätä pohtineet valiokunnassa. (Min. Kanerva: Kaikki nauravat teille!) — Naurakoot vain, arvoisa herra ministeri.

Toinen varapuhemies (koputtaa): Ed. O. Ojala, nyt ehdotus pöydällepanoajasta!

P u h u j a : Arvoisa puhemies! Minä ihmettelen nyt vain tätä tapaa, millä tätä täällä käsitellään.

Toinen varapuhemies (koputtaa): Kehotan ed. O. Ojalaa tekemään ehdotuksen pöydällepanoajasta tai poistumaan puhujakorokkeelta.

P u h u j a : Arvoisa puhemies! Minä toivoin, että tämä istunto voitaisiin keskeyttää ja sen jälkeen tulla pohtimaan, mihin tämä laitetaan pöydälle.

Toinen varapuhemies : Seuraava puheenvuoro ed. Stenius-Kaukosella, pöydällepanoajasta!

Ed. Stenius-Kaukonen : Herra puhemies! Ilman tätä puhemiehen huomautusta en olisi sanonut mitään muuta kuin pyytänyt peruuttamaan puheenvuoroni, mutta kun puhemies Pesälä ottaa kantaa siihen, mitä edustaja mahdollisesti tulee sanomaan eli puhumaan asian vierestä, on pakko sanoa muutama sana.

Toinen varapuhemies : Pöydällepanoajasta on nyt keskusteltu!

P u h u j a : Ihmettelen tätä menettelyä, joka tässä on nyt otettu käyttöön.

Ed. V e h k a o j a : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että asia siirretään seuraavaan istuntoon, joka pidetään vielä tämän illan aikana, esimerkiksi puolen tunnin päästä.

Toinen varapuhemies : Huomautan ed. Vehkaojalle, että eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna, johon istuntoon on tätä esitetty.

Ed. S k i n n a r i : Arvoisa puhemies! Toivon, että hallitus nyt viimein löytää ratkaisun. Kesäkuusta asti tästä on keskusteltu.

Ed. Pyköläinen: Arvoisa puhemies! Esitän, että puhemies kutsuisi eduskunnan koolle vielä tänä iltana käsittelemään tätä asiaa.

Ed. Zyskiewicz: Arvoisa puhemies! Mielestäni ehdotettu pöydällepanon ajankohta, jota olen kannattanut, eli eduskunnan seuraava, huomenna pidettävä istunto on hyvin perusteltu. On aivan turhaa se hämmennys, jota tämä ehdotus on aiheuttanut. On varmasti kaikkien kannalta hyvä se, että asiasta mahdollisesti vielä pystytään neuvottelemaan ja saavuttamaan mahdollisesti jokin uusi tulos. (Hälinää — Toinen varapuhemies koputtaa) Siinä mielessä ehdotettu pöydällepanon ajankohta on hyvin perusteltu.

Ed. Puisto: Arvoisa puhemies! Mikäli ei ole mahdollista tehdä ehdotusta vielä tänään pidettävästä istunnosta, niin toivon, että huomiseksi esitetty istunto myös tuo tuloksen. Me olemme sosiaali- ja terveysvaliokunnassa istuneet lukuisia kertoja jo kello 8 aamulla toteamassa, että hallitus ei ole pystynyt neuvottelemaan.

Toinen varapuhemies (koputtaa): Keskustelu pöydällepanon ajasta!

Ed. Kasurinen: Arvoisa puhemies! Koska puhemiesneuvosto on kansanedustajille ennakkoon ilmoittanut, että torstain istunnossa ei äänestetä, niin edellytän, että puhemiesneuvoston ilmoitukset myös jossain määrin pitävät. Ehdotan, että tämä asia siirretään ensi viikon tiistain pidettävään täysistuntoon.

Ed. Backman: Herra puhemies! Kannatan ed. Kasurisen tekemää ehdotusta.

Ed. Tykkyläinen: Herra puhemies! Kannatan myös ed. Kasurisen tekemää ehdotusta.

Keskustelu pöydällepanoehdotuksesta julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Huuhtanen ed. Zyskiewiczin kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle huomiseen varsinaiseen täysistuntoon.

Ed. Kasurinen ed. Backmanin kannattamana on ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Ed. Huuhtasen ehdotus ”jaa”, ed. Kasurisen ehdotus ”ei”.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 89 jaa- ja 69 ei-ääntä; poissa 41. (Ään. 6)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Huuhtasen ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle huomiseen varsinaiseen täysistuntoon.

3) Ed. Sasin ym. lakialoite n:o 56 laiksi tuloverolain muuttamisesta sekä laiksi ennakkoperintälain 31 §:n muuttamisesta

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava varsinainen täysistunto on huomenna torstaina kello 18. Valtioneuvoston kyselytunti on huomenna kello 16.30.

Täysistunto lopetetaan kello 22.12.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

